

Sb. z. a n. je stanoveno, že v návrhu na výmaz omezení práva vlastnického podle § 2, odst. 1, řeč. zák. jest prokázati potvrzením státního pozemkového úřadu, nyní ministerstva zemědělství, že celková výměra půdy nabyté přidělem nepřesahuje 5 ha.

Čís. 16633.

Smluvní pojištění odpovědnostní (zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.).

Pojistitel ručí za škodu vzniklou z pojistné příhody, která nastala po počátku pojištění, avšak před splatností první pojistné prémie, nebylo-li jasně ujednáno, že se pojistitelovo ručení počíná teprve zaplacením první prémie před dostavením se pojistné příhody.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1938, Rv II 793/37.)

Žalobce sjednal se žalovanou pojišťovnou »M.« pojistnou smlouvu o odpovědnostním pojištění a podle pojistného návrhu sepsaného dne 10. nebo 11. července 1935 i obsahu pojistky mělo se pojištění podle žalobcova přání počítati dne 1. srpna 1935. Pojistná příhoda nastala dne 11. srpna 1935 a první prémii zaplatil žalobce dne 12. srpna 1935. Ježto žalovaná pojišťovna odepřela poskytnouti žalobci pojistnou ochranu z pojistné příhody, pro kterou byla na žalobce podána žaloba Ck I 98/36, domáhá se žalobce na žalované pojišťovně určení, že žalovaná pojišťovna jest povinna poskytnouti pojistnou ochranu na základě pojistky o povinném ručení proti následkům nehody z 11. srpna 1935 co do nároků na náhradu škody třetích osob při oné nehodě zraněných anebo poškozených, anebo co do plnění právní ochrany podle čl. 2, odst. 2, všeob. pojist. podmínek pro pojištění o povinném ručení, a dále že důvody odmítnutí obsažené v dopise žalované pojišťovny ze dne 30. září 1935 nejsou po právu. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

S právního hlediska (§ 503 č. 4 c. ř. s.) posoudil odvolací soud věc v podstatě správně, třebaže nelze schváliti jeho názor, že se pojišťovna octla v prodlení, když doručila pojistku po 1. srpnu 1935; neboť prodlení předpokládá, že nebyl splněn včas závazek, kdežto pojišťovna nebyla povinna vůbec se vyjádřiti o pojistném návrhu, nýbrž jen pojistník byl vázán svým návrhem podle § 1, odst. 2, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n., a to nejdéle do 14 dnů.

Správná jest ovšem všeobecná úvaha odvolacího soudu, že by odporovalo poctivosti obchodu, kdyby pojišťovna oddalovala počátek smluvené doby ručení tím, že by doručila pojistku až po počátku smluvené doby ručení a že by si takovým způsobem sice zajistila nárok na

prémii za celé pojistné období, ale ručila by jen za nepatrný zlomek tohoto pojistného období, počítaný od doručení pojistky až těsně ke konci pojistného období. Než těch úvah nelze na souzený případ užítí, poněvadž »oddalování« předpokládá, že pojišťovna oddalovala doručení pojistky bezdůvodně, o čemž v souzeném případě nelze mluvit.

Avšak důvodnost žalobcova nároku plyne ze samé pojistky, z všeobecných pojišťovacích podmínek a z pojistného návrhu. Neboť z pojistky vystavené dne 5. srpna 1935 je zřejmé, že se pojištění počalo dne 1. srpna 1935 o 12. hodině. Ručení pojišťovny se počíná zpravidla počátkem pojištění, není-li smlouveno jinak (§ 17 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.), což se v souzeném případě nestalo nebo aspoň nebylo tvrzeno. Zpětné pojištění jest zásadně dopuštěno, jak plyne v § 7 jmenovaného zákona, a žalovaná ani nenamítá neplatnost pojistné smlouvy z důvodů v § 7 uvedených. Počalo se proto ručení pojišťovny dnem 1. srpna 1935 ve 12 hodin v poledne.

Žalovaná není však zproštěna ručení ani podle čl. 10, odst. 3, všeobecných pojistných podmínek, ačkoliv čl. 10, odst. 2, ustanovuje, že první prémii jest zaplatiti v čase, který jest stanoven v pojistce jako počátek pojištění. To se týká pravidelných případů, kde počátek pojištění nastává dnem doručení pojistky nebo později, poněvadž pojistník není povinen platiti první prémii před hotovostí pojistné smlouvy, nebyla-li zřejmě ujednána splatnost již před hotovostí smlouvy, nýbrž je povinen platiti ji nejdříve až dnem doručení pojistky (§ 23, odst. 2 a 3, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.). Úmluva o placení první premie předem nebyla tvrzena. Nebyl proto žalobce povinen zaplatiti první prémii dříve než v den doručení pojistky, t. j. dne 12. srpna 1935, což také splnil. Nenastala-li splatnost první premie dne 1. srpna 1935, nebyl žalobce s jejím placením v prodlení a nezaniklo ručení pojišťovny v době dostavení se pojistné příhody — dne 11. srpna 1935 — z toho důvodu, že první premie nebyla tehdy ještě zaplacená. Neboť ustanovení čl. 10, odst. 3, všeobecných pojistných podmínek praví, že, nebyla-li zaplacená první premie v době dostavení se pojistné příhody, jest pojistitel prost závazku k plnění, ledaže uplatnil soudně nárok na prémii a nevzdal-li se ho později, ale ještě před vznikem pojistné příhody. Z toho plyne, že se tu předpokládá, že s p l a t n á premie nebyla zaplacená v době vzniku pojistné příhody. Mínila-li to pojišťovna v souzeném případě jinak, měla to jasně vyjádřiti. Neučinila-li tak, jde to na její vrub (§ 915 obč. zák.), poněvadž uvedené listiny pocházejí od ní. Žalobce neporušil žádný svůj smluvní závazek tím, že nežádal o předběžné krytí a že neučinil pojistný návrh dříve nežli 10. nebo 11. července 1935, a nemůže proto pojišťovna z toho nic ve svůj prospěch vyvozovati.

Čís. 16634.

Kartely (zák. č. 141/1933 Sb. z. a n.).

Oprávnění k odstupu od kartelové úmluvy jest posouditi podle doby, kdy byl vynesena rozsudek soudu prvé stolice, nikoliv podle doby, kdy prohlášení o odstupu bylo učiněno.